

Utbildningsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Remissvar över den nya skollagen - för kunskap, valfrihet och trygghet, Ds 2009:25

Sammanfattning

KSL anser att en ny skollag måste ge utrymme för och skapa förutsättningar för variationer inom hela skolväsendet. Med den utveckling vi har vad gäller redan etablerade och nyetablering av enskilda utförare inom både förskola och skola, är det av yttersta vikt att vi inte skiljer på rättigheter och skyldigheter för olika huvudmän. Därför anser KSL att upplägget med åtskillnad mellan offentlig och fristående huvudman är olycklig.

Övergripande synpunkter

Tyvärr har vi funnit vissa begrepp oklara och otydliga såsom utbildning, undervisning, skola, skolenhet, tillsyn och uppgiftsrätt. Begreppen används olika under olika paragrafer.

En annan otydlighet är begreppet *tillgång till* som återfinns på ett antal ställen, t ex i samband med elevhälsa, skolbibliotek och vägledning. Vissa av dessa förslag kan, bland annat beroende på dessa oklarheter komma att bli svårtolkade och kostnadsdrivande för kommunerna.

KSL vill också lyfta fram att det är mycket motsägelsefullt att skolan ska vara mål- och resultatstyrd och samtidigt styras av en timplan. Statlig målstyrning kan inte förenas med statlig detaljstyrning. KSL stödjer målstyrning.

Förutom dessa övergripande synpunkter vill KSL lämna mer specifika synpunkter på departementsskrivelsen, vilka återges nedan.

1 kap. Inledande bestämmelser

3 § och 4 § Begreppen utbildning och undervisning används inte konsekvent, t ex anges att undervisningen inte får ha en konfessionell inriktning. Betyder detta att övriga delar av utbildningen vid fristående skolor, förskolor och fritidshem får ha en konfessionell inriktning?

2 kap. Huvudmän och ansvarsfördelning, m m

§8 Rektor och förskolechef

KSL är positiv till att förskolan blir en egen skolform. Införandet av en chefsbefattning är också nödvändig. Däremot är titeln förskolechef problematisk av flera skäl. Ett skäl är att chefstiteln betyder olika beroende på vilken kommunal organisation kommunen har, både på produktions- och myndighetssidan.

Om termologin ska vara så lika för samtliga skolformer föreslår KSL att rektorstiteln svarar bäst mot ett utpekad ansvar och att alla verksamheter styrda av läroplaner ska ha samma titel.

20§ Studie- och yrkesvägledning

KSL ställer sig positiva till att rätten till vägledning skrivs in i lagen och att verksamheten beskrivs innehålla både information och vägledning. Här kan emellertid skrivningarna förtydligas och skärpas genom att peka på att vägledningen ska vara en återkommande insats, en process.

3 kap. Barns och elevers utveckling mot målen

10-12§ Rektor kommer att ges ett större ansvar och fler beslutsområden, såsom anpassad studiegång och särskild undervisningsgrupp. Besluten föreslås kunna överklagas vilket kan leda till för kommunen ökade kostnader.

5 kap. Trygghet och studiero

Tryggheten och arbetsron behöver öka inom skolan. Frågan är hur man bäst skapar detta då vardagen ser så olika ut på våra skolor. Att välja en metod, kvarsittning, som flertalet av skolorna redan avskaffat är inte rätt väg att gå. KSL anser att det är fullt tillräckligt att, som § 5 anger, att ordningsregler ska upprättas för varje skola och varje klass/arbetsgrupp i syfte att uppnå trygghet och arbetsro.

6 kap. Skolplikt och motsvarande rätt till utbildning

Lagar är verkningslösa om inga åtgärder kan vidtas vid överträdelse. Däremot upplevs det som osäkert om det är rätt åtgärd att tilldöma vite. Man kan här jämföra med utvecklingen inom vård- och omsorgsområdet, där erfarenheterna visar att vite långt ifrån leder till önskvärd utveckling.

14 § Tidigare upphörande

Vad menas med tidigare upphörande av skolplikt om eleven uppnår de kunskapskrav som minst ska uppnås för den skolform som eleven fullgör sin skolplikt? Upphör därmed skolplikten och betyder det att en elev kan sluta efter åk 8 om kunskapskraven är uppnådda på t ex lägsta nivå

KSL anser att samtliga enskilda fritidshem skall godkännas av antingen kommunen eller Skolinspektionen. Detta för att säkerställa ett likvärdigt tillståndsförfarande och en likvärdig tillsyn.

KSL anser inte att skolstart, skoltid och skolpliktens upphörande skall begränsas till ett visst kalenderår, viss termin eller antal år. KSL anser att

2009-10-08

Dnr: 2009/0035

flexibel skolstart, skolgång och skoltid skall tillåtas fullt ut. Detta är i linje med läroplanens intentioner att skolan ska anpassas till varje elevs behov och förutsättningar.

8 kap. Förskoleklassen

Förskoleklassen är en skolform som "hänger" mellan förskolan och grundskolan och detta är olyckligt. KSL förordar att förskoleklassen blir ett obligatorium, ett första steg i grundskolan.

KSL anser att det är upp till varje huvudman att organisera utbildningen utifrån de antal dagar som finns i ett läsår. Därför ska inte lagen reglera hösttermin och vårtermin.

KSL anser att precis som i kapitlet om förskola måste plats även kunna erbjudas i fristående skola. Precis som KSL anger under rubriken sammanfattning måste det finnas skyldigheter för både fristående och offentlig huvudman. Förstahandsvalet ska så långt det är möjligt tillgodoses men om det inte går ska plats kunna erbjudas i likvärdig både offentlig och fristående skola.

9 kap. Grundskolan

KSL anser att det är upp till varje huvudman att organisera utbildningen utifrån de antal dagar som finns i ett läsår. Därför ska inte lagen reglera hösttermin och vårtermin.

KSL anser att precis som i kapitlet om förskola måste plats även kunna erbjudas i fristående skola. Precis som KSL anger under rubriken sammanfattning måste det finnas skyldigheter för både fristående och offentlig huvudman. Förstahandsvalet ska så långt det är möjligt tillgodoses men om det inte går ska plats kunna erbjudas i likvärdig både offentlig och fristående skola.

10§ Avgifter

KSL menar att skolmaten ska självklart vara näringsriktig och är något som inte behöver regleras i lag.

10 kap. Grundsärskolan

KSL anser att det är upp till varje huvudman att organisera utbildningen utifrån de antal dagar som finns i ett läsår. Därför ska inte lagen reglera hösttermin och vårtermin.

KSL anser att precis som i kapitlet om förskola måste plats även kunna erbjudas i fristående skola. Precis som KSL anger under rubriken sammanfattning måste det finnas skyldigheter för både fristående och offentlig huvudman. Förstahandsvalet ska så långt det är möjligt tillgodoses men om det inte går ska plats kunna erbjudas i likvärdig både offentlig och fristående skola.

11 kap. Specialskolan

KSL anser att alla barn som har rätt att gå i specialskolan skall ha rätt till statlig finansiering. Med modern teknik går många av dessa barn integrerade i "vanlig" skola nära hemmet. Dessutom finns det idag fristående alternativ till

2009-10-08

Dnr: 2009/0035

den statliga specialskolan. KSL vill se en rättvis resursfördelning och att alla dessa barn får en högkvalitativ utbildning oavsett huvudman.

KSL anser att det är upp till varje huvudman att organisera utbildningen utifrån de antal dagar som finns i ett läsår. Därför ska inte lagen reglera hösttermin och vårtermin.

KSL anser att precis som i kapitlet om förskola måste plats även kunna erbjudas i fristående skola. Precis som KSL anger under rubriken sammanfattning måste det finnas skyldigheter för både fristående och offentlig huvudman. Förstahandsvalet ska så långt det är möjligt tillgodoses men om det inte går ska plats kunna erbjudas i likvärdig både offentlig och fristående skola.

13 kap. Fritidshemmet

KSL anser att samtliga enskilda fritidshem skall godkännas av antingen kommunen eller Skolinspektionen. Detta för att säkerställa ett likvärdigt tillståndsförfarande och en likvärdig tillsyn.

18 kap. Kommunal vuxenutbildning

Skrivningen i 14§ andra stycket är oklar. Individens har redan idag en rätt till utbildning på grundläggande nivå och kan tillgodogöra sig den rätten hos den huvudman som bäst passar.

Skrivningen i 18§ ”att aktivt verka för deltagande i gymnasial vux” är bra men kan komma att bli kostnadsdrivande för kommunen. KSL förutsätter dock att denna form av ambitionsökningar och krav på kommunerna innebär statlig ekonomisk ersättning i enlighet med finansieringsprincipen. Det är också bra med prövnings- och valideringsparagraferna, 27 – 29 §§, och definitionerna av dessa begrepp. Frågan är om avsikten är att en elev i gymnasieskolan som fått lägsta betyg, d.v.s. F, ska kunna genomgå prövning i vuxenutbildningen under tiden den är elev i gymnasieskolan?

Två frågetecken kring valideringen finns i lagtexten, båda med otydlig skrivning och behov av ett förtydligande. Den ena frågan handlar om i vilken omfattning individen kan få tillgång till valideringsinstrumentet, individen ”kan få sina kunskaper och sin kompetens validerade” och den andra om hur validering skall ske, ”Rektorn ska verka för att validering sker....”.

20 kap. Utbildning i svenska för invandrare

6 § Texten bör ändras till undervisning om minst 15 timmar och utbildning på heltid 30-40 timmar, för att undvika 3 timmar svenska om dagen, istället för paragrafens utbildning om 15 h.

7 § Kravet på att samarbeta med arbetsförmedlingen måste förenas med krav på arbetsförmedlingen att samverka med kommunen. Detsamma bör gälla samarbetet med hälso- och sjukvården.

2009-10-08

Dnr: 2009/0035

4 och 24 kap. Tillsyn, statlig kvalitetsgranskning och nationell uppföljning och utvärdering

KSL anser att de faktiska konsekvenserna av lagförslagen är omöjliga att kommentera i denna remiss eftersom statlig *kvalitetsgranskning, uppföljning och utvärdering kommer att regleras i föreskrifter som ännu inte är kända.*

KSL ställer sig bakom kraven på systematiskt kvalitetsarbete. Begreppet kvalitetsredovisning bör inte tas bort, det är ett inarbetat begrepp känt av elever och föräldrar. Dokumentationen av kvalitetsarbetet är dock med nuvarande skrivning otydlig. I kvalitetskapitlet talas om dokumentation och i tillsynskapitlet talas om "sådan verksamhetsredovisning". Här behövs förtydliganden för att skapa bra förutsättningar för kommunernas arbete.

KSL menar också att det är positivt att huvudmannens rätt att följa upp också de fristående alternativen nu skrivs in på ett tydligt sätt. Det är däremot oklart om detta också innebär en skyldighet från kommunens sida att följa upp de fristående alternativen.

26 kap. Överklagande

Den ökade rätten till överklaganden i olika frågor välkomnar KSL som ett led i att stärka rättssäkerheten inom skolan, såsom rätten att överklaga betyg, åtgärdsprogram etc.

En konsekvens denna rätt ger är att skolorna i högre grad behöver dokumentera beslut och systematisera, beskriva och definiera sitt arbetssätt som ett led i en bevisbörda. Här vill KSL peka på ökade kostnader för kommunerna för att lärare ska utveckla högre kompetens inom dessa områden. Troligtvis leder förslaget till ökat behov av juridisk hjälp i kommunerna vilket också kan vara kostnadsdrivande. Förändringen måste följas upp noggrant.

Med vänlig hälsning

KOMMUNFÖRBUNDET STOCKHOLMS LÄN

Erik Langby
Ordförande

Lennart Dahlberg
Direktör